

Udenrigsministeriet 9. marts 2012

Spørgsmål fra Finansudvalget
til udviklingsministeren af 1.
marts 2012 FIU alm. del –
spørgsmål 130 stillet af
Marianne Jelved (B).

Spørgsmål 130:

”Ministeren bedes oversende talepapir fra det åbne samråd den 1. marts 2012 om Institut for Menneskerettigheder, jf. FIU alm. del – samrådssp. H.”

Svar:

Spørgsmål H:

I det der henvises til nyhed fra Ritzau den 16. januar 2012 om Institut for Menneskerettigheder bedes ministeren redegøre for det økonomiske rod i Institut for Menneskerettigheders årsregnskaber – herunder oplyse om ministeriet, da finanslovsaftalen for 2012 blev indgået havde kendskab til dette rod, og om han vil holde den forhøjede bevilling og øvrige statstilskud tilbage, indtil sagen er belyst?

Udviklingsministerens besvarelse af spørgsmål H:

Tak for spørgsmålet og for muligheden for at orientere om sagen. Som det nok er kendt for de fleste her i dag, har jeg den 7. februar i år besvaret lignende spørgsmål i Udenrigsudvalget. Dagens samråd giver mig yderligere en mulighed for at orientere om de seneste udviklinger i sagen. Jeg vil indledningsvist redegøre for spørgsmålets første del vedrørende håndteringen af afskrivninger på projekter ved Institut for Menneskerettigheder. Derefter vil jeg redegøre for situationen omkring Institutts bevillinger.

Der er i løbet af 2011 gennemført en længerevarende og grundig proces om Institut for Menneskerettigheders økonomi. Processen har haft til hensigt at klarlægge omfanget og naturen af mulige underskud på projekter under instituttet.

I det arbejde har instituttet selv inddraget det private revisionsfirma PwC, der har udarbejdet en rapport, der forelå i oktober 2011. PwC konstaterede i rapporten, at der over perioden 1997-2008 tilsyneladende havde været en række uregelmæssigheder. Det drejede sig ifølge PwC om i alt 3.192.000 kroner i manglende afskrivninger og tilsyneladende bevidst ompostering af gamle underskud til ikke eksisterende projekter, der blev oprettet til formålet.

I forbindelse med Institut for Menneskerettigheders regnskabsafslutning for 2010, der fandt sted i april 2011, modtog Udenrigsministeriet for første gang oplysninger om, at instituttet efter 2010-regnskabets afslutning havde konstateret manglende afskrivninger på projekter. Omfanget og naturen af disse stod ikke klart på dette tidspunkt, men blev af instituttet anslået til 2 mio. kr.

Der blev optaget en note om de manglende afskrivninger i instituttets regnskab for 2010. Instituttets regnskab indgår som en integreret del af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheders årsrapport for 2010. Rigsrevisionen udsatte efterfølgende revisionen af denne del af regnskabet for 2010 til den løbende revision i efteråret 2011.

I sommeren 2011 blev Udenrigsministeriet informeret om oplysninger, som tydede på, at der var tale om uregelmæssigheder i regnskaberne. Det var dog først PwCs rapport fra oktober 2011, der viste, at der var tale om tilsyneladende bevidste omposteringer. Dette blev af Udenrigsministeriet indrapporteret til Rigsrevisionen i december 2011. Udenrigsministeriet gennemførte i november 2011 et tilsyn, som var planlagt til at finde sted, efter at PwC's arbejde var afsluttet. Herefter gennemførte Rigsrevisionen sin løbende revision i december 2011 og januar 2012.

Udenrigsministeriet har opfattet de enkelte begivenheder som led i en længere proces om Institut for Menneskerettigheder, da ministeriet har ønsket at få et samlet og fyldestgørende

billede af sagen, inden man foretog en endelig vurdering. Ministeriet havde således i oktober 2011 kendskab til, at der var konstateret uregelmæssigheder i den regnskabsmæssige håndtering af afskrivninger på projekter hos instituttet, og at instituttet ifølge revisionsfirmaet PwCvar i gang med et grundigt oprydningsarbejde.

Udenrigsministeriet har den 23. februar 2012 modtaget kopi af rapporten fra Rigsrevisionens løbende revision af DCISM for 2011, som giver vurderingen "ikke helt tilfredsstillende".

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen stiller krav om:

- at konkrete initiativer vedrørende kontrolmiljøet hos IMR er implementeret inden udgangen af maj 2012, herunder formaliseret løbende rapportering til ledelsen
- at IMR inden udgangen af oktober har iværksat initiativer til styrkelse af den nye organisation, herunder udarbejdelse af håndbøger og vejledninger som bl.a. redegør for roller og ansvar i projektprocessen.

Jeg forventer, at Institut for Menneskerettigheder på baggrund af anbefalinger og konklusioner i Rigsrevisionens rapport vil sikre, at instituttet fremover lever op til kravene om god forvaltningsskik og retvisende økonomistyring.

For så vidt angår mit eget kendskab til sagen, kan jeg oplyse, at jeg bad om en orientering om sagen den 13. januar 2012 i forbindelse med en gennemgang af sager om mulige uregelmæssigheder under udviklingsbistanden. Jeg værdsætter det grundige arbejde, men er dog af den opfattelse, at der gik for lang tid, inden jeg blev informeret og har i den forbindelse understreget, at jeg i fremtiden vil orienteres hurtigere i sådanne sager. Desuden har jeg besluttet, at praksis fremadrettet ændres, således at alle Udenrigsministeriets orienteringer af Rigsrevisionen om eventuelle finansielle uregelmæssigheder og svindel med dansk bistand nu lægges åbent ud på Danidas hjemmeside med de mulige undtagelser, som offentlighedsloven rummer. I løbet af de seneste uger har jeg sammen med mine embedsmænd gennemgået sagen i detaljer, og jeg føler mig på dette grundlag fuldt ud oplyst om sagen fra ministeriets side.

For så vidt angår Institut for Menneskerettigheders bevillinger, vil jeg først og fremmest gerne slå fast, at regeringen tillægger arbejdet med menneskerettigheder overordentlig stor betydning. Det har en central placering i regeringsgrundlaget, hvor der bl.a. lægges op til, at Institut for Menneskerettigheder gøres til en selvstændig institution. Herudover har vi som en del af aftalerne om Finansloven for 2012 som bekendt tilført 10. mio. kr. ekstra til arbejdet med menneskerettigheder gennem den årlige driftsbevilling, som instituttet modtager. Dette gøres for at styrke og tydeliggøre prioriteringen af arbejdet med menneskerettigheder. Og denne beslutning vil der ikke blive rokket ved.

Jeg vil dernæst gerne slå fast, at jeg betragter det som en særdeles alvorlig situation, når en revisionsrapport fra PwC blandt andet fastslår, at underskud på projekter ikke er bogført korrekt på det enkelte projekt, men at underskud i stedet over en årrække tilsyneladende bevidst er skjult på ikke-eksisterende projekter. Derfor satte jeg som bekendt Institut for Menneskerettigheders årlige ansøgning om en rammebevilling på 29,2 mio. kr. finansieret over bistandsmidlerne i bero.

Med udgangspunkt i de krav, som Rigsrevisionens rapport stiller, og Udenrigsministeriets nærmere undersøgelse af sagen vil vi genoptage behandlingen af instituttets årlige ansøgning om en rammebevilling over bistandsmidlerne. Det er klart, at denne behandling forudsætter, at Instituttet får skabt den fornødne tillid til, at deres bevillinger administreres korrekt og i overensstemmelse med god forvaltningsskik, herunder at Rigsrevisionens anbefalinger efterleves.

Udenrigsministeriet vil derfor følge op på, om Institut for Menneskerettigheder lever op til Rigsrevisionens krav om implementering af kontrolmiljø og styrkelse af organisationen. Jeg ser frem til, at Institut for Menneskerettigheder igen kan blive den troværdige partner og aktør i regeringens styrkede indsats på området, som det er tiltænkt. Institut for Menneskerettigheder er en væsentlig aktør i det arbejde, som regeringen udfører på menneskerettighedsområdet. Med en øget bevilling på 10 mio. kr. for 2012 har regeringen ønsket at styrke Instituttets indsats

på menneskerettighedsområdet. Det er fortsat målsætningen. Men det forudsætter selvsagt, at der er styr på økonomien.

Samtidig vil jeg gerne gentage, at jeg allerede før jeg blev bekendt med denne sag havde taget skridt til at øge åbenheden om sager om uregelmæssigheder og svindel med dansk udviklingsbistand. Alle Udenrigsministeriets orienteringer af Rigsrevisionen om eventuelle finansielle uregelmæssigheder og svindel med dansk bistand lægges nu åbent ud på Danidas hjemmeside med de mulige undtagelser, som offentlighedsloven rummer. Det vil sikre, at der hurtigere skabes åbenhed omkring sager af denne karakter.